

VAN NATURE

Jacques van der Neut schrijft in Van Nature over opvallende waarnemingen in de natuur. Hij werkt als boswachter in De Biesbosch. Daarnaast is hij een verwoed natuurfotograaf.

De Noordwaard bij Werkendam is al weer een paar jaar geleden opgeleverd. Sindsdien hebben wandelaars, fietsers en motorrijders het gebied ontdekt. Ook de wilde flora reageert opgetogen.

▲ De Biesbosch, de Noordwaard en kattenstaart vormen een onafscheidelijk trio. FOTO JACQUES VAN DER NEUT

▲ Duizendblad en veldlathyrus. FOTO JACQUES VAN DER NEUT

Kattenstaart bloeit weelderig

Momenteel staat de agrarische sector behoorlijk in de belangstelling; stikstof, het eiwitgehalte van veevoer, Pfas en protesterende boeren.

Door al deze ontwikkelingen ontstaan er ook nieuwe initiatieven, zoals de opgerichte coöperatie Land van ons, dat streeft naar een veel minder intensieve landbouw, zonder gebruik van kunstmest, chemische bestrijdingsmiddelen en minder maaierwerk.

De afgelopen periode kwamen ook de Natura2000 gebieden regelmatig aan de orde. Natura2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In Natura 2000 gebieden worden plant- en diersoorten die in Europa bedreigd zijn en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit te behouden. Tot 2030 wil het kabinet drie miljard euro besteden aan de versterking van natuurgebieden in Nederland. Dat geld wordt onder meer gebruikt om verzuurde stikstofgrond af te graven en grondwaterstanden te verhogen.

Waterveiligheid

De overheid heeft de laatste jaren veel te weinig werk gemaakt van natuurherstel, zo concludeerde de commissie-Remkes al eerder. In onze regio hebben we al een vrij goed beeld hoe landbouwgebied kan worden omgevormd naar natuurgebied. In de Noordwaard bij Werkendam werd een groot gebied aan de reguliere landbouw onttrokken. Dat had natuurlijk niets te maken met stikstof of wat dan ook, maar alles met water-

veiligheid (Ruimte voor de Rivier). Desondanks krijg je door dit project een mooi doorkijkje hoe zo'n poldergebied, lange tijd gedomineerd door strakke lijnen, polderwegen en landbouwpercelen, zich ontwikkelt tot een natuur- en recreatiegebied.

Door de drastische omslag in het beheer is er nu een explosie aan wilde bloemen. De bermen zien er prachtig uit en worden gedomineerd door citroengele honingklaver, margriet, brunel, veldlathyrus, duizendblad, gewone rolklaver en grote kaardenbol. Al die wilde bloemen komen trouwens spontaan en worden dus

niet uitgezaaid. De bloemenweelde trekt tal van vlinders zoals het bruinen bont zandogje, Icarusblauwtje, dagpauwoog, atalanta en groot koolwitje. Boven uitbundig bloeiende wilde peen fladderen incidenteel zelfs koninginpages.

De wilde peen is voor de koninginpage een belangrijke waardplant, want het wijfje zet er haar eitjes af. Dit is meestal de plant waarvan de rups leeft, zodra die uit het ei is gekropen. Sommige vlinders zetten hun eitjes niet af op de waardplant, maar in de buurt, zodat de rups nog op zoek moet naar voedsel.

“**Door de drastische omslag in het beheer is er nu een explosie aan wilde bloemen**”

—Jacques van der Neut

In het kader van plan Noordwaard werden er ook nieuwe watergangen gegraven die nu het domein zijn van grote lisdodde, driekantige bies, wattergentiaan, moerasvergeet-mijnietje en aartsengelwortel. Lage, moerassige oeverzones kleuren diep paars door uitbundige groei van de grote kattenstaart.

Kattenstaart

De kattenstaartfamilie bestaat uit ongeveer vijfhonderd soorten die voornamelijk in warmere streken en vooral in Amerika voorkomen. Het zijn planten die je niet zo snel over het hoofd ziet. Niet alleen vanwege de kleur, maar ook zeker qua afmetingen.

Een pol kattenstaart bereikt met gemak een hoogte van zo'n 1,5 meter. De kleurrijke (moeras)plant verschijnt laat in de lente en sterft in het najaar tot op de grond toe af. In het algemeen groeien kattenstaarten op vochtige standplaatsen. De Biesbosch, de Noordwaard en kattenstaart vormen dus een onafscheidelijk trio; kattenstaart groeit zowat langs iedere kreek. De opvallende planten groeien ook wel in poldersloten, maar locaties waar veel graafwerk is verricht, spannen op dit moment toch wel de kroon.

De bloemenweelde in de Noordwaard hangt echter aan een zijden draad. Mocht Rijkswaterstaat, de beheerder van de Noordwaard, om wat voor redenen dan ook besluiten bemesting of mestinjectie toe te staan dan is die bloemenweelde ook zo weer de nek omgedraaid.

COÖPERATIE

Kringlooplandbouw heeft toekomst

Dat onze manier van landbouw ten koste gaat van landschap, natuur en biodiversiteit is algemeen bekend. Maar hoe kun je daar zelf wat aan doen? Terwijl minister van landbouw Carola Schouten nog steeds échte stappen moet gaan nemen om tot kringlooplandbouw te komen, hebben twee verontruste burgers een idee bedacht om zelf stukken intensieve landbouwgronden op

▲ Korenbloem weer terug door meer biodiversiteit in landbouw. FOTO JACQUES VAN DER NEUT

te kopen en die door boeren die ecologisch en duurzaam werken,

te laten beheren. Onlangs is de coöperatie Land van Ons opge-

richt, waar iedereen lid van kan worden en zo kan bijdragen aan een mooier agrarisch landschap met natuur. Als deze coöperatie land aankoopt, wordt dat dus geen natuur, maar blijft het landbouwgebied. Bij Land van Ons is ecologie belangrijker dan economie; dus geen intensieve beweiding, bemesting of gebruik van chemische gewasbescherming. Meer informatie op: www.landvanons.nl